

Ezen lapok minden héten...
Ezen lapok minden héten...
Ezen lapok minden héten...

Csütörtök

208.

Julius 3. 1845.

Előfizethetni helyben...
Előfizethetni helyben...
Előfizethetni helyben...

BUDAPESTI HIRADÓ.

TARTALOM. Magyarország és Erdély Kinevezések. Halálozás. Főpapi jótekonyság. A szentgróti levél elemzése gr. Széchenyi Istvántól. Megyék: Közgyűlés Liptóban. — Bezerédi László beszéde gr. Zichy Bódognak vasmezei főisp. helyettesnek beiktatásakor Budapesti hirharang. Külföldi irodalom (Histoire du Consulat et de l'Empire, par A. Thiers Tom. I. II. III. Paris 1845) Ausztria. (Iparmunkáztatás. Első levél.) K. ü. f. ö. d. Nagybritannia. Franciaország. Schweiz. — Hivatalos és magánhirdetések.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ö. cs. ap. ki. Főisp. a Pozsonyban megüresült harminczadi főisp. tisztségre K. u. m. e. r. Rudolf sopronyi só- és harminczadivatali pénztárnoktól méltóztatni legkegyelmesebben kinevezni.

G. i. r. s. i. k. János ferenczyúgyi másodosztályú erdész viski elsőosztálybeli erdészszé léptetett elő.

H. a. l. m. a. y. János kir. tudományos egyetem pécsváradai urodalmában pécsváradai volt. számtartó és pénztárnok f. évi jun. Sám meghalozott.

Főpapi jótekonyság. Gróf Nádasdy paulai Ferencz ő. exellja, az uralkodó felség magas kegyelméből kalocsai érsekké nevezetvé ki, a váci egyházi megyében, melynek eddig piüspöke volt, számos üdvös alapítványok által emelt vala nevének maradandó emléket, jelesül a megyei tárba a) 20,000 v. forintot tön le, melyből 5000 v. forintot a pártfogó nélküli egyházak és paplakok fölépítésére; 5000 v. forintot az illy templomok belső fölépítésére; 5000 v. forintot a csekélyebb jövedelmű plebaniák, és 5000 v. forintot a szegényebb káplánok fölségelésére szánt. b) A növendék papság intézetére az eddig is már több ezerre menő áldozatokon felül 8843 ft 25 kr; c) az elagzott papok nyugdíj-intézetére 5000 ftot; d) a vakok pesti intézetére 6000 ftot; e) a váci siketnémák intézetére 5000 ftot; f) Váczon az irgalmas atyáknál egy beteggy. rendszeres alapítására, olly kikötés mellett, hogy a kórógy paulai sz. Ferencz tiszteletére emeltessék, szinte 5000 ftot; megjegyezvén, hogy ezen utóbbi háromrendű alapítvány jótekonyságában részesülni ohajtó háromrendűek fölvételében elsőszéggel birandnak az urodalmi tiszték gyermekei és ezeknek koros és férfinemű eselédei, ezekután pedig a kebelbeli hívek; g) a Duna védfalának erősítésére áldozott 4060 ftot; h) a szent János és urnapi nyolczados ünnepélyre 2500 ftot; i) a váci szegényeknek 1000 ftot; k) a székes templomnak 822 ft 36 kr; l) a váczvárosi kórházra 200 ftot; végre m) az uradalmi tisztég és eseléség közti aránylagos felosztás mellett 6000 forintot. (Nemz. Ujs.)

Jelessége miatt lapunk t. ez. olvasóival megismertetni szinte méltónak tartottuk gróf Széchenyi Istvánnak a „Jelenkor“ legközelebbi számában megjelent „A szentgróti levél elemzése“ című Vildik cikkét is, mely szórulszóra így hangzik:

(A szentgróti levél elemzése VII.) Most annak elemzése van soron: vajjon a védegyelet, nyavalygó magyar hazánkat tekintve, azon reactionalis gyógyszer kategóriájába való-e, melyeket én a nemzeti test mostani állapotára nézve mérlegnek tartok.

Mire én minden tétova nélkül egyenesen azt mondom: igen, a védegyelet a nemzeti test mostani állapotára nézve — mérleg. — S pedig, mert vagy nem lesz sikere, s akkor nem egyéb mint hasztalan demonstratio, mely egyedül szerfeletti gyengeségünket árulja el, és ez — mérleg, minthogy a gyengékkel — mivel a gyengeség rendszerint erőszakra ad appetitust — vajmi sokszor igen könnyen 's nem nagy méltánylással szoktak banni e világon; vagy lesz sikere, azaz, annyira és olly rögtön vág a közbirodalomnak forgásban levő socialis viszonyaiha, mikép „bár török szakad“ Magyarországra nézve egy tökéletesen megváltozott rendszer szükségét idézi elő, mely rendszer aztán, mert ujhuzásnak és dacznak lenne eredménye, tán nem épen fog — mikép többet ne mondjak — inyünk szerintinek mutatkozni, minthogy mostani időkben, mikor, ha csálni nem akarjuk magunkat, bizony mindenünnen aggasztólág közelitünk tökéletes szélbomláshoz, egyedül erős, a közös érdekről felvilágosított és a hazai jobbak által szilárdított kormány vethet véget azon bagymáz-állapotnak, mely honunkat fenyegeti, és adhat irányt mind azon fejledező erőknök, melyek Magyarországon olly sokáig szunnyadoztak, de jól felébredtek valahára már: miszerint ha örökleg vagy mind jobban 's jobban iszolálva látja magát a kormány és a nemzetben nem lel támaszt, melyhez képest nemzeti és alkotványos formákban találhatassa magyar földön a rendet és a közbirodalom részei közt az egybehazasított lét békemalaszját, de e helyett legtöbb oldalról daczczal, ujhuzással és prókatori fogásokkal találkozik: ugyan kérdem, csuda-e, ha a kormány elvégre olly lépésekre vetemül — és erre ugyan nem mi magunk kényszerítjük-e? — melyek nem épen inyünk szerintiek, melyek nélkül azonban rendet és kivált közbirodalmi egybehangzást fentartani nem lehet, mi mégis — és ez azután teljék mibe telik — földolog? Mert, hogy anarchianak induljon, vagy a közbirodalomtól magát bármi által iselszakítani vagy csak elkülönözni is ügyekezék Magyarországon, hiszen ezt csak nem tühethné a kormány, 's bizonyosan nem is fogná tűrni, mit ha tenne, bizonyára nem szenvednék az europai egyensúly felett örökös hatalmak, minthogy az europai egyensúly fentartására elkerülhetlenül szükséges az ausztriai közbirodalom egészséges és fejledező léte, mely azonban közbirodalmi béke és harmonia nélkül lehetetlen, vagy legalább mindig csak felszeg.

Miszerint, közbevetőleg legyen mondva, nem lehet a sorstul rendelt összeköttetésünkben politikánknak mélyebb és egészséges alapja, mint mindig egy cselekedniük, hogy a kormánynak folyton és ekép elhatározottan érdekében legyen, nemzeti szüinket és alkotmányunkat pártolni, előmozdítani, minden módon kifejtetni. Mit ha eszközölni tudunk, és csakugyan a magarság és magyar alkotmány sarkalattal lelly dynastiánk legnagyobb biztosságát, legnagyobb fényét, akkor mentve vagyunk, és én legalább nyugottan nézek a jövőnknek elibe, mert tudom: élni és szabadon fog vérünk élni; midőn ha így cselekedni nincs elég mélységünk, elég gyakorlati eszünk 's elég philosophiai tapintatunk, de e helyett ellenséges indulattal, ujhuzással, daczczal fűszerezük minden léptünköt, 's ehézképest a magarság és magyar alkotmány a közbirodalmi gépezetben mint valami szálka és az egészszel összeréghetlen jelenik meg: akkor szorosan csak annyiban fog pártolhatni és üdülni ügyünk — minthogy buzo-gányt vagy épen álgyut, melyekkel notabene egy cseppel sem bírunk, tán csak senki nem fog gyám-okul használni akarni — a mennyiben jog-tisztelet és pergament parancsolják ezt szárazon: hanem a közérdek, ezen leg hatalmasb, hogy ne mondjam egyedüli indok, mely századokon hat keresztül, nemcsak nem támogat, de épen ellenkezőleg rogni hagy illyest. 'S akkor gyászba öltözhetik a magyar, mert virágozni fog ugyan egykori hona, 's kétség kívül üdvét leli abban az emancipált izrael fiátul kezdve minden nép, de a magyar vagy elenyészik a hatalmas közérdek mindenét egybeolvasztó árjában, vagy egykori szabad honát csak másodlagos, tán szolgai szerepben fogja lakni, mi minden jobbnak tudom százsorta keserűbb fogna lenni, mint enyészet. 'S ekkor mély illetődéssel elmondhatják a magyar fölött is a philosoph: „Im megint egy elpusztult nemzet, mely helyzetét nem ismerve, legjobbak akaróinak figyelmeztelő szavát fitymálva, és erejét vagy tulbecsülve vagy balgán használva, saját maga döfé a kivégzés gyilkát keblébe.“

„De ugyan mi köze van mind ehez a védegyeletnek — ezt lehetne most ellenem gördíteni — hiszen azt mondja Deák, vagy azt mondja Deákkal — o —“

„Vannak emberek, kik politikai és rosz czélokát gyantának a védegyelet alatt, de ezek nem jó emberek.“ 'S alább: — „Bizony az egész védegyelet igen egyszerű és ártatlan, mert az alatta fekvő valami nem más, hanem, hogy hazánkban is kaphatók kelméket külföldtől nem veszünk; már pedig azért, mivel hazafiainak akarom adni pénzemet, vétkes talán csak nem vagyok.“ És ekép, mint érintem, azt lehetne gördíteni ellenem, miután Deák vagy — o — semmit sem lát a védegyeletben és e szerint bizonyosan nincs is semmi benne (?), hogy ugyan mikép hozhatom én azt szönyegre, mikor azt elemzem, mihez képest ellenséges indulattal, ujhuzásnak és dacznak ki kellene rekesztve lenni a haladó osztály politikájából?

Erre azonban csak mosolylyal azt válaszolhatni: boldogok, kik nem látnak többet, mert övék a mennyország, habár csak az önámítás mennyországa is. Amde ez is valami!!! Csak hogy nem annyira, a mennyivel, kivált a honárul és fájárul van szó, gyakorlatibb férfiú épen beérné, ki a rosz czélt és vétket in abstracto és subjectiv értelemben meg tudja különböztetni, vagy legalább megkülönböztetni szíves, a politikai és statusviszonyi rosz czéltul és vétketül.

En tán szerencsétlenségemre, tán szerencsémre, bizony nem tudom, minthogy egészen még el nem döntött kérdés: a való vagy az álom-e boldogabb lét, igen sok kutfő látok, 's pedig felette tisztán látok, melyből eredetét vevé a védegyelet. Hadd sorozzam elő legalább részét, 's méltóztatassanak megczáfólni és az igazság vágásába uiasítani, ha hibázo. Minden esetre azonban eszedem, tartásuk meg komoly képvonásukat, ha bírják, és ne kacagjanak, mikor azt allegálják, hogy csakugyan nincs egyéb a védegyeletben, mint az, mit a szentgróti levél veszen abban észre.

Legelső kutfő: őszinte hazafiság, honunk határai közt szüntolly élénk fejledezését látni a kézművi és gyári iparnak, mint oia künn, mely kivált távnyról, honnét észre nem vehetni az azzal majd mindig szorosan egybekötött nyomort, olly igen szép idealkint mutatkozik a jobb és kivált a képzelődésűbbed egyedek gyakorlati C) álmaikban, mikép az illy lét utáni esengés nem csuda. Innen aztán egy keringő kis aláírás iv posztóra 'sat. — 2ik kutfő: felszemű kormányosi felfogás, melyről az angol mondat azt tartja, hogy minden kérdésnek csak épen felére hat 's mindig csak egy partot lát, melybe ugyan nem ütődik soha, de annál bizonyosb hajótörésnek viszi a gályát az ellenkező partra, és mely felfogáshoz képest nem egy jóhiszemű, de politikában szinte felszemű hazai prókator, vagy mit is mondok — — reformator a védegyelet ártatlanságát sőt hasznát is, csak egypartilag bírja látni, amde a másik parton létező zátonyt és sziklamort nem veszi észre. — 3dik kutfő: azon eszme, melyhez képest a védegyelet, mint tetleg elzárásra szolgáló taktikát, demonstratióul lehetne a kormánynak átellenében a határvámok eltörlésére utilisálni; mert hiszen, mint nem egy védegyeleti szónoklá uton utfélen el, tisztint meg fogna szünni a védegyelet is, mihelyt fel fogának bontani a határvámok. — 4dik kutfő: furfangos észrevezése annak, hogy a védegyeleti csaléttel igen könnyen horogra lehetne keríteni nem egy jámbort, nem egy pimaszt, ki semminek mélyére nem hivatván, nem veszi észre, mi minden lappang ez egyelet alatt

's kit a nélkül, hogy csak sejtene is, habár nem lehetne is ehézképest az oppositio osztályába sorozni közvetlen, mi ellen védelmezné magát, mégis fel lehetne az oppositio öregbítésére használni őt — mi főczél — közvetve az által, hogy a védegyelet pártját nevelné, mely az ellenzéki zászló alatt áll, 's ekép némileg azzal identificálva van. — 5dik kutfő: birakatermészet és divat, melyhez képest számtalan jószívű, mint birka, csak azért iramlík és ugrik bizonyos helyen egyet, mert a kolompós is iramlott és ugrott egyet szintott, 's melyhez képest a nagy szám, legyen okkal, legyen ok nélkül, mindig sodortatni engedi magát napi divat által. — 6dik kutfő: iskolás pajzanság és dacz, melyhez képest az ember nem-, és kivált a pedellus vagy a házi tanító körmei alól csak tegnap kikerült suhancznak olly igen jók esik a „vetium nefas“nak rohanni, és „csak azért is“ még a kormány nehézségeit és alkalmatlanságait is ereje szerint nevelni. — 7dik kutfő: hypokrita hazafiság, melyel kibélelve, nem egy csak saját magát bálványozó és egyedül saját érdekét szem előtt tartó selejtényű, észre-veve, hogy minden rögeszme, minden láz, melytől a nagy tömeg sodortatik, melyet ő azonban nagy bölcsen nemzeti lelkesedésnek keresztel, milly könnyen volna egy kis hízkelkedő eszélylyel saját czéljai elérésére használható, elég ördögi tulajdonnal bír, közzjót, hazát, nemzet fényét, szényes vágyainak vetni alá. — 8dik kutfő: ármány sugalása, mellyel fogva mindig voltak és most is vannak a szerencsétlen hazában rosz magvat hintők, rosz után szomjazók, és csak azért, mert — legyen boszu, legyen irigység, legyen telhetlen kevelység, mi indítja őket, tudja az egek ura — egyedül a rosz azon elem, melyben forogni képesek, forogni szeretnek. — 9dik kutfő: popularitási vasmaszka, melyet nem egy jó hazafi — noha szinte olly tisztán látja keresztül a védegyelet minden kutfőit mint én — egyedül azért, és nem ritkán mint utolsó remediumot egyedül a végett ragad meg, hogy csak népszerűségét, mely előtte legfőbb czél, ismét nyerje vissza, vagy tökéletesen el ne veszítse 'sat.

En szerencsétlenségemre vagy szerencsémre, mint érintem, mind e most felhozott ingredienseket tisztán látom a védegyelet foganszási, születési, keresztelési és dajkálási phasisaiban. 'S álljon elé bárki, 's tagadja, ha meri, hogy vajjon hiányzik-e abban a most felhozott ingrediensek csak egyike is!

Már a mi ezen vegyületek arányát illeti, quia bona semper sunt mixta malis, hogy vajjon a nemesb és minden ujhuzás nélküli ingrediens-e a védegyelet nagyobb része, vagy viszont, ez más kérdés: melyre nézve én azonban saját nézetemet kereken kimondva, azon véleményben vagyok, miszerint a védegyeletnek nem ostensibilis, de valóságos fővezérei általán véve, a mennyiben t. i. vezérek, 's kivált magyar vezérek meg szoktak egyezni, sem valamely ellenséges indulattól a kormány ellen, sem közvetlen a homi ipar növesztésére nem használják a védegyeletet, hanem egyenesen politikai taktikakint demonstratióul, mellyel a kormánytól Magyarország hasznára némi kereskedési előnyöket, tán a határvámok megszüntetését, reménylik megnyerni, kiesikarni.

A védegyelet legnagyobb ingrediense nézetem szerint ehézképest, objective a lehető legnemesb, mert nem képzelteték magyart, ki hazánkat tekintve, kereskedési előnyök után ne sovárogná; amde annál hibásabb és czéltól távolitobb a védegyelet most érintett ingrediense subjectiv tekintetben, 's pedig, számos alábbrendelt ok mellett, melyekről később majd teszek szót, azon főokból, mert mint legközelebbi czikkemben érintem, ellenséges indulattal, dacznak, ujhuzásnak viseli színét, és ekép czélhoz nemesak nem vezethet, de attól mindinkább távolítani kénytelen, minthogy — még egyszer és még százsor legyen mondva — elérkezett végre annak napja, midőn a kormány magyar nemzetiség és magyar alkotmány alapján, maga akar cselekedni, 's ekép nem tühethi, 's bizonyosan nem fogja tűrni — miután illy körülmények között egyedül a kölcsönös érdekemgismerés és méltánylás vezethet üdvös eredményhez — mikép bárki is valamit ellenséges indulattal, daczczal és ujhuzással csikarjon ki tőle, habár leghasznosabb volna is az, minthogy — akár a közbirodalomra, akár Magyarországra nézve — nem lehet semmi is olly hasznos, mi a kormány nullificatióját helyre-üthetné: olly kormány pedig — o ne esaljuk e körül magunkat — mely törvényes uton áll, és mely bármint daczczal és ujhuzással kicsikartatni enged magától, többé kevesebbé mindig nullificálva van: mert hiszen, mint már egyszer érintök és a tapasztalás kézzelfoghatólag bizonyítja, eféle kormányi concessiók rendszerint nemesak nem találkoznak méltánylással, de több esetben igen mint nem, inkább dacznak és vastag szónoklatnak ugyszólván csak versenyét és ekép növekedését idézik elő. —

Megyéék.

Liptó b. ö. l. Sz. - Miklós, jun. 17. Rendes évenyedes közgyűlésig, mely majus 26án tartatott, a közmunkára köteleseknek összeírása, az északi járásba e végett küldött táblabíró betegsége miatt kész nem lévén, ez összeírás előterjesztésére, 's annak alapján készített tervezet a közmunkák mikint fordítása iránt megvizsgálására, nemkülönben a mérsékelt előmozdítása ügyében eljáró választmányi dolgozatának tárgyalására soronkivüli közgyűlés már majus 28án t. hó 12ikére tüzetett ki. — Nevezetes volt az, és emléke Liptóban áldásban marad. Elnököl első alispán legel-

sőbb felolvastatta a pmzu m. kir. helyt. tanács azon intézményét, melyben tudósítottunk, hogy ő felsége, inséggel küzdő lakosaink felségelésére 3000 p. forintot kegyelmesen ajándékozni méltóztatott; felolvastatta tovább a későbbi intézményt is, melyben az illető utalvány megküldése mellett értesünkre adatik, hogy a fentírtett pénzbeli összeg a helybeli bradeki sóhivatalnál akármikor felveendő. — Köz volt az öröm, köz a hála, melyre e valóban kir. jótékony ság gerjeszte. A megye rrdéi ő felségének felírásilag, elnök alispánjoknak pedig méltányolva az éhség eltávolítására tett fáradozást, jegyzőkönyvileg köszönetet jelenteni határoztak, amennyel megmagyarázta, hogy helyt. tanácsai rendelmény értelmében az ajándékozott pénzt ő kezelje, s maga idejében róla ő számoljon. — A közmunkák teljesítésére köteleseknek összeírása megvizsgáltatván, az utak mult évben tett felosztás szerinti kikavicsolása, a Vág folyam által elsodrott havraneki ut visszaállítása s a tavaszi szokatlan vízáradásoktól megromált hidak felépítése a folyó, úgy mint próbaévre rendelkezett. — Mérséklet tárgyában hozottak szabályok, melyket minden commentar nélkül, és csak azon ohajtással, hogy az ige tessék váljék, jövő alkalommal fogok közlenni. Most a nyomor eltávolítására tett intézkedésekhez térek vissza. Inséggel küzdő lakosaink felségelésére adott ajándékoknak kezelésével megbízott első alispán, hogy a szükségét önszemével láthassa, s a találandók szerint intézkedjék, mult vasárnapon Nagy-Borovéra kiment, oda e napra mind az őt, inséget szenvedő községet rendelvén, hogy mindennek előtt ő felségeért, országunk szeretve tisztelt nádoraért, és egyéb kegyes adakozókért az egek urához intézett imádságaikban forró hálajokat ünnepelesen kijelentsék. Az isteni szolgálat bevégeztével az alispán az illető földesurások s más számos uri vendégek jelenlétében minden egyes lakost személyesen kihallgatott, az összeírást önmaga megtevé, s a helybeli lelkészek és előljárók közremunkálása mellett a felosztást teljes nyilvánossággal vitte végbe, hogy az igazságnak hódoljon, s az érzékenyül süjtött lakosok lehető megnyugvását eszközölje. Minék következtében az éhezőknek már tegnap kiméretett 260 pozs. mérő gabonát, mely összeg, mint-hogy néhányank még élelmök van, most két hétre szükségesnek találtatott. Annýit kapandnak minden 15dik napon aratásig; mivel pedig e községek így ellátvák, a koldulás szigorúan megtiltatott nekik. — Közlőnek jutott a szerencse, első alispánt, e kirandulásnál kísérni. Rosszabb ut nem lehet annál, mely ide vezet, legalább két óráig kelle gyalogolnunk, mert egész völgyön át zékenem nem mehetni. A czél szentsége a fíradalmas járást velünk egészen fejejteté, — fel a hegyre érkezvén, az egész sovány tért, melyen az inséggel küzdő lakosok letelepítvék, egyszerre megszemléltük. — Az egész eljárás magasztos volt, s a jelenlévők kénsőn este azon édes öntudattal tértek ismét vissza az inség színhelyéről, hogy annak enyhítésére minden megtörtént, mi csak lehetséges. — D. A.

Közöljük ezennel — habár későcskén is — Bezerédj László főjegyző ur szép beszédét, mellyel gr. Zichy Ferraris Bódogot mint V. a. megye főispáni helyettesét beigtatása ünnepeán a kk. és rrdk. nevében üdvözölte.

„Mídon hivatalomat illető ezen kellemes köteleességet teljesítem s méltóságodat a kk. és rrdk. nevében üdvözlem, engedje m. sz. engedjék a t. kk. és rrdk., hogy azt tartozó tisztelettel, őszinte indulattal, mellözve a szokássá aljasult pompás magasztalások hatás nélküli ismétlését, a bizodalom s jó reménység azon biztos érzésével tessék, a melyet méltóságod a fényes gyülekezetben mindenkinek azczán kifejezésre szemléltet; engedjék, hogy az ünnepe méltóságához, komolyságához illő néhány szóval érintsem azon viszonyokat, mellyek e mai napon kötött reménydús szövetségünkben érelnék. S valóban a mídon ősi alkotmányunk egyik kedélyes ünnepe a főispáni székfoglalás alkalmával üljük, nem lehet meg nem emlékezni helyhatósági állásunk multjáról s jövőjéről, meg nem említeni azon áldásokat, mellyeket százados változásokkal dacolva ezen rendszer alkotmányos hazánkra árasztott; azon nehézségeket, mellyekkel hévvel ohajtott fejlődésünk gyorsabb haladását késletli. Ki az, ki megfeledezhetnék a megyei közönségeknek a hazafiság, nemzetiség fentartásában oly kétes viszontagságok közt folytonosan tanusított ápolásáról; ki az, ki hálásan elismerni vonakodnék, hogy mídon más nemzeteknél s hogy például csak egyet említek — Poroszország északi tartományánál a képviselőt legszelesb talapzatára épített alkotmányos élet az idők emészítő hatalmában még árnyékban is letűnt; — hazánkban az ellenség dulása, belső viszályok, egyenetlenség, fondorkodások dacára fennmaradt a szabadság büszke érzete s helyhatósági rendszerünkbe ültetett csemetéje vidámon hajj egy szebb jövőndő biztos érzetében, mellyet idomítani könnyebb leend, mint újja teremteni. — S mégis keserű tapasztalás bizonyítja, mikép sok korszerű kérdés áldást ígérő megoldása épen e rendszer szilárd állásán török meg; az előrelátás oktató szava sugalja, hogy az őstül öröklött formák tágitása, idomítása, alkalmazása, vagy sokaknak meghítt bizonyossággal hirdettet tanja szerint, teljes megszüntetése nélkül, a haza nagygyá, a nép nemzeté nem alakulhat. — Általános az igyekezet okseru változások előidőzésén, de különbözök sőt ellenkezők a nézetek az eszközök megválasztásában; mi másképp nem is lehet. — Szabad hazában alkotmányos formák között szabad eszmecsere szétágazó véleményeket szül, mellyek gyakran a czél ugyanazonossága mellett szélsőségig terjednek. Két főelemnek kell mégis közöttük kifejlődni, hogy a haza kétes zavaroktól megóvassék, s a haladás pályáján bizton előre léphessen, a rrdk. t. i. és a szabadságnak, az ovakodó tartózkodásnak egy felől, az igazító mozgásnak másfelől, hogy a mídon imez a haza bákáját tárt vizórlákkal érzeti a fejlődés hullámaitól dagadó tengerre, amaz elégséges súlylyal biztosítsa haladását a fenyegető sü-

lyedéstől; — e két elemnek szerencsés viszonya fogja bekövetkezni a haladás malasztos sikerét, ezen elemek súlyarányos mérlege fogja megőni, hogy a rend zsarnokságá, a szabadság anarchiává ne fajuljon; ezeknek ellenörködő működése fogja biztosítani, hogy az alkotmányos élet a törvények korlátai közt mozogjon, a szebb jövő után sovár hév, a multnak tanulságos intését számításából ki ne felejtse. — A mídon méltóságod a helyhatósági rendszernek ép átalakulásában működő elemei közt e nemes megyének koránnyát mai nap átveszi, msodnak jutott a fentelbbség szerint ama díszes, de nehéz feladat: ellenzékes surlódások közepett a rendnek, szabadságnak biztos fennmaradásán örködni; buzgón ügyelni arra, hogy az alkotmányos élet ez alkatrészei egyik a másik rovására tulyomóságot ne bitoroljon; bölcs vezetése s utvai gondoskodása által vezérteni a fejlődés ime forrongó működését, hogy sem a szebb jövőndő a mult kegyelges szeretetének, sem a jelen biztos állását józan számításra nem alapuló kétes jövőnek fölne áldozzuk. Méltóságod, kit tanulságos utazásai a külföld óriási haladásával, nagy-szerű intézkedéivel, közelről megismertettek, még inkább fogja tudni, mik legyenek azok, mellyeket elhanyagolt, ugyszólván már elkésett állapotunkban pótolni, ujan teremteni szükséges; mik azok, mellyeket hazánk rendszeréből amazokhoz idomítani, vagy tapasztalás után célirányosnak ismert újjal tel-eszerelni kell; méltóságod, ki a mult világot sürge mozgókörpátát közelebből szemlélte, bölcsen fogja tudni, mit igényel ez, mit a haza jelen korszakban a megyéktől, mikép int a szükség követelő szava folytonos eszelekvésre, nem engedvén haszontalan elveszteni a pótolhatlan idő drága pillanatát, mert „non diftingit pater infectumque reddet, quod fugiens semel hora venit. Horat.“ Azonban illy tég hatása hivatallal, illy magas állással ki nem tudja mío fíradások, nehéz helyzetek vannak együvékapsolva, a jelen időben leginkább, mídon a följegyzott élelenség, a multat pótolni akaró élet élesebb ütközéseket érintkezéseket szül; ki nem tudja, hogy hámi nagy tehetség s erős igyekezet segédkezik nélkül biztos sikert alig nyújthat. Erzik ezt m. sz. ur a megye rrdéi, s ezen érzéstől lekesítve, hogy a kölcsönös bizodalom, egyetértés malasztos hatása annál biztosabban működhessek, nyújtom én is nemes Vas megye rrdéi képében a jobbot méltóságodnak, szentül ígérve, hogy bölcs kormányza alatt hazafi példája által vezérelve ők is teljes igyekezettel, eltökélttel szándékkal fognak egyttmunkálkodni, mindazon, mit koronás fejedelmünk s szeretett hazánk egyező, soha szét nem választható java, dicsősége, megkíván; hogy hálás érzéssel fogják tehetségök szerint elősegíteni méltóságodnak fényes hivatalából eredő mind azon intézkedését, mellyek a megyei kormányzás lassu gépének élénk mozgásban tartására az igazság kiszorgatása elősegítésére a haza közös, az egyesek külön jóllétének előmozdítására irányozvák, mert jól tudják ők is, hogy a nemzet kör-állapotának egyik félreismerhetlen jele a kormány gyengesége s hogy azt a törvényes jogok gyakorlatában akadályozni, alkotmányos eljárást nehezíteni, nem egyéb: mint orzó kezekkel gyilkolni a haza szebb jövőjének fejlődését; s így bizton reménylik, hogy mídon méltóságod mint e megye tisztelt előljárója magas állásától el nem választható részrehajlatlansággal tanácskozásait vezérelndi, hazaszerteléből folyó buzgósággal törekvésüket elősegítendit, őstől nyert alkotmányokban sarkaló jogait velők együtt védendit; egyrésztől az öszves haza méltányló elismerését, dicsőítését megszerzeni fogja, más résztől öszves munkálkodásukat, és így a mai napon kötött magasztos szövetséget, nemzetiségünk szilárdult állása mellett az alkotmányos jogok terjesztésére, a haza külön osztiyu lakosinak lehető egyesítésére, az idegenkedés kiirtására, a kölcsönös igazság és méltányosságok törvény előtti egyenlőség, a közös terhek közös viselése általi tetleges fogantatására, mint jövő boldogságunk föiteteleink hü betöltésére, a mindenható kegyelem dus áldása, a késő kor elismerő halája fogja kísérni.“

BUDAPESTI HIRHARANG. A dalkör visegrádi utazása alkalmásint el fog maradni, mert a gőzhajótársaság egy külön gőzös átengedéséért ötszáz pfo forintot követel, mely összeg nehezen lesz kiteremthető csupán vidám éneklésre, miután ezer meg ezer hazánkfia szomoruan sirva éhezik. Ha azonban a dalkör jelentené, hogy Lejars néhány lovát oda fogja küldeni, mellyek művészileg ágaskodva két lábom mezendnek föl a híres romokhoz, ugy alkalmásint ezen vásárolnak meg erszenyök romjain e ritka szellemi élvezetet. — Az „Unzar“ szerint a lánchíd elkészülte után a budai hivatalnokokat a pesti új épületbe szándék szállítani. A budaiak ez által nem igen fognak szenvedni, mert a tisztviselők helyett sok iparüző fog majd Budán megtelepülni, kik sokkal többet fogyasztanak, mint a tisztviselők, kik egyébirán néhány álléróket s idejök szabad részét különben is Pesten szokták fogyasztani. A kinstár pedig rendkívül nyerne, mert a várban csak igen kevés tisztviselő lakhatik, és a hegynek mindennapi meglábolása sok tisztet elbénit, és idő előtti nyugpénzre szorit. — A hajóhid vámszedőinek iszonyu zsarlásairól és minden fogalmat meghaladó gorombaságiról ismét négy hiteles levél fekszik előttünk, miknek ismétlésevel nem a. arjuk t. olvasóinkat untatva bosztantani; főkép, miután hallottuk, hogy az új hidbélők egészen új személyzetrel gondoskodták, s így e panaszkok valahára mégis meg fognak talán szünni. — Budán a Krisztinavárosban ünnepelesen tarták meg mult heten az első hetivásárt, s örök emlékezetül föl kell jegyezünk, hogy ez alkalommal sem elgázolás, sem lopás nem történt. — A műkiállítás e napokban nyitattik meg, s igen érdekes leend; mondják, hogy ismét sok hölgyarckép is látható lesz. Ezek alá, mennyiben hajadonok arcképeit, nem ártana folygézni, hogy hány intabulatio nélküli budapesti házat vagy pfo forintot kapandnak menyasszonyi hozományul, mert így legalább foganatosb si-

kerüvé vállatandék a — kiállítás. — Egy pesti esótár-készítő nyilvános köszönetet mond egy helybeli lapban Cuzent es Lejars lovagművészeinek azon „hazafias szellemű“ tettökért, mellyel fogva P e s t e n tartózkodásuk ideje alatt esótárjaikat, terítőiket, s egyéb szükségessé vált lovaglási eszközeiket nem Bécsben, hanem nála Pesten csináltatták! E szép példát a „Tigris“ vendégfogadó bérője is követelhetné, mert valóban bámulatos, és egyszerismind leghőbb buzgalmu hazafiai hálára méltó azon rendkívüli tény, melly szerint az érintett lovagművészek, Pesten mulatásuk alkalmával, nem Bécsben, hanem Pesten méltóztatnak ebédelni! — Budán a kamara épületében földszint egy gránátos ör éj-fél után egy órákor agyonlőtte magát, a golyó fején keresztül röpülvén, mélyen a falba furódott. Öngyilkosságának okát nem tudják. — Valaki panaszkodott, hogy a fehérvári vendégfogadók egyikében, a legközelebbi vásár alkalmával, egy szobáért, egy éjrele hat forintot, s minden lótlul egy forint istállópénzt kelle fizetni, ámbár a lovak az udvarban szabad ég alatt tanyáztak. Ez még semmi, mert mi Debreczenben, szinte vásári alkalommal, egy rozsz szobáért tíz forintot fizetünk. A panaszló egyszerismind nehezítelve említé, hogy Pozsonyban sokkal olcsóbb minden, ámbár ez közel van Bécshez, s így drágább lehetne; ánde nem kell felednünk, hogy Pozsonyban mindig sokáig, náha két évig is eltart a vásár, minél fogva tehát olcsóbban kaphatni ott mindent, mint olly helyeken, hol csak néhány napig tart a vásár, s így ugyan csak sietni kell a zsarlással. — A pesti polgárság az éjjeli örökös megszüntetéséért folyamodott, mivel ez által iparüzése s mesterségében akadályoztatik. Nem ártana talán a kávéházi kártyahószóket és kocsmái dózsóket összeírtni, hogy álmatlankodásukat valahára hasznosan gyakorolhassák. Meg vagyunk győződve, hogy illy uton olly roppant sereghez lehetne jutni, mellyből minden utca számára legalább tízen-két ör kerülne ki, mi a gyakori lopásokat ugyancsak derekasan csökkentené. — Valaki nem fejteté meg magának anaok okát, hogy a pesti vagyonosak miért iparkodnak leginkább csak a Svábhegyen házakat építeni, noha sokkal kebb s olcsóbb helyek is vannak a budai hegyek közt. Ezt alkalmasint annak kell tulajdonítani, mert Pest szelátomást magyarosodik, s így némeltyek legalább az említett hegy nevében vélnék némi kármentesítést találhatni. — Az állatkínzás elleni társulat folyamodni készül, hogy ezentul ne legyen szabad a rákokat elevenen megfőzni, mi azonban hiheftőleg népszerűtlenné tenédi ezen üdvös társulatot, miután a rákok mindig hátrafelé mennek, s így kiméletet nem igényelhetnek. —

KÜLFÖLDI IRODALOM.

Histoire du consulat et de l'empire par A. Thiers. Tome I. II. et III. Paris 1845.

A hírnév-szerzéssel furesán vagyunk anyagi érdekeket, kényelmet s élvezetet hajhászó mostankorunkban! Hatást akarsz gyakorolni a közönségre, feltűnni, olvasatni? kérlek, ne irj komoly dolgokat, hanem, ha úgy tetszik, irj verset, vagy, mi még jobb, irj regényt; ha pedig épen elragadás, mámorbasülyesztés kívánságod: akkor ne mondj böleset s ne tedd a nagyot, hanem vedd elő zongorád, énekelj, vagy táncolj; táncolj, mondom, atyafi, lebegtesd kimondhatlan kecsesed lábaidat, s a hetedik égbé ragadott közönség nagyobb lelkesedéssel karol fel, mint kortársai egykor Socra-test, Solont, vagy magát a szabaditót, Washington!

Illy egyetemes sardanapalismus idejében, mídon senki sem akar tanulni, hanem csak mulatni, s Liszt, Sue Eugen és Elsler Fanny a nagy közönség előtt sokkal fontosabb s nagyobb európai celebritások, mint sir R. Peel, Guizot s maga Metternich herczeg, ámbár világreszűnk historiájának fonala nagyrészt ujaik közt sodortatik előre: illy időben, mondom, szinte jól esik az igazság komoly barátjának egy munka megjelenését szemlélni, melly mindamellett, hogy mulatás nem főczélja, mégis nagy és méltó kiterjedést és elismerést nyert, minél fogva azt a tisztelt olvasókkal megismertetni sietünk is, ámbár még eddig csak harmadik kötetet jelent meg, s a német hírlapok nem a legkedvezőbbben emlékeznek róla, mivel, mint mondják, nem eléggé tudós, nem ülő munka, azaz a történetek pedans professori hangon nincsenek előadva. A német kritikuskok gáncsoskodását kivált az gerjeszté fel, hogy Thiers ezen legújabb munkájában a francia gloire napjait tünteti előnkbe, s ezen gloire-nak sulya, az igaz, a németekre nehezült leginkább.

Thiers e munkája előtt a világot Franciaország forradalmának történetével ajándékozta meg, s e mű, ámbár felfogása s nézetei nem olly mélyek mint Schlosseréi *) Mignet barátja hasonló tárgyú munkájával együtt, a legjobb, mit e tekintetben birunk. E legújabb munkája pedig még jobb amannál. Jellemzi ezt, mint amazt, az időpercz helyes választása; a tények már historiai távolba vonultak vissza, de még élnek emberek, kik a történetek szemtanúi valának, s ennél fogva azokat valóságos színökben előtükröztetik; továbbá, azon élénk, világos, lelkes s népszerű előadás, melly magával ragad, mindent megfoghatóvá s érdekesé tesz. a nélkül, hogy csak egy szóval is azon keskeny vonalat áthágná, melly a népszerűt az aljastól választja el. Elsőbbséget pedig ezen legújabb munkája az által nyer, hogy szerzőjét szellemileg magasabb állásponton látjuk. Mídon Thiers a francia forradalom történetét írta, journalista volt, azóta minister sőt ministerelnök. Érezzük, hogy országos dolgokról teljes avatottsággal szólhat s szól. Amellett ítéletében, ámbár francia, (minek lennie kell, mert maga is az, s kiváltkép népe számára ir) mérsékelt, igazságos és józan. Külön ingert pedig e történetek kivált azáltal nyernek, hogy a tények nemcsak magokra, hanem indító okaikra nézve is egészen tisztára vannak hozva. Minden pártok emberei mé-

*) Lásd „Geschichte des 18. Jahrhunderts und des 19. bis zum Sturze Napoleons.“ Vter Band.

moires-okat h...
 tekintetben é...
 sem akarván k...
 nyilvánítani),
 tetek, hanem
 világra fejlődte
 ismerjük a esel...
 mi sincs, mi...
 olly nemzet...
 irodalom s nyi...
 ezen munkája...
 mindent elköve...
 nister előtt nyi...
 ugyan egyröl-...
 erre, mert a n...
 ható, mit azon...
 nak, azt el ser...
 tásban s pénzi...
 nem a hadtudó...
 tét pedig strate...
 Thiers e végett...
 de szerencséje...
 azonnal leczkét...
 hibát ne kövess...
 leírásukat a he...
 kájában minde...
 ügy vagy har...
 és szemléltető...
 A consulat...
 dalom történet...
 vel végzi be e...
 szág szabadsá...
 radalom alatt...
 még csak jön...
 mellyek egymá...
 más nélkül ül...
 állhat fen, hol...
 lennek s bizto...
 nélkül despotis...
 de nem vala k...
 rendszer a mor...
 kása után szük...
 kedett ugyan...
 talanságát elúr...
 nyire megállap...
 megsemmisült...
 zott, hogy a d...
 tani. Vessünk...
 consulatus elő...
 örömet adozot...
 igen merték sz...
 hiába szolt, al...
 hitele nem volt...
 mellynek a dir...
 véget, s miv...
 külbékét s ren...
 Így álltak...
 unván az örök...
 minden áro...
 pillantás azon...
 meghódítván,
 mélt. Ez volt...
 lángész mint...
 hetett. Szerep...
 valóságos tá...
 sadalom tudni...
 trón és oltár fo...
 hol, ellenség r...
 rendezni, bels...
 pártokat megs...
 dolgok, melly...
 s nagy hadvez...
 parte, Esparti...
 eddig megjele...
 foglalván mag...
 poleon életébe...
 (Folytatjuk.)
 (I p a r m...
 junius 2án *)...
 „Az ausztr...
 nyitva áll, s...
 székvarosba...
 melly a biro...
 műkiállítás a...
 mint belföldi...
 hogy annak je...
 nem elég a...
 szemlélni, se...
 gadtatni. Sok...
 many szándék...
 a kormányt ve...
 lyel imez esz...
 galmat is, se...
 hassák az alk...
 saik eredmény...
 A kormány...
 nemzeti élet...
 mozdulátát, s...
 ladás azon sz...
 csatamezején...
 *) Közlen...
 „La Presse“ c...

moires-okat hagytak hátra (az egy Talleyrandot kivéve, ki e tekintetben élete végeig diplomata maradt, még halála után sem akarván keble valóságos gondolatát 's érzéseit szóval nyilvánítani), 's ezen mémoires-ok következtében nemesak a tettek, hanem a gondolatok, szándékok 's elküldetek is napvilágra fejlődtek; nem látunk pusztá cselekedeteket, hanem ismerjük a cselekvőket is, gondolataikat, szándékaikat; semmi sincs, mi rejtve maradna előttünk. Ily történetet csak oly nemzet közt 's időben írhatni, melyben a műveltség, irodalom 's nyilvánosság magas fokot állnak. És ha Thiers ezen munkája nem ülő munka is, meg kell engednünk, hogy mindent elkövetelt, a mi tökéletességét eszközölheté: a miniszter előtt nyitva álltak az ország levéltárai; az okleveleket ugyan egyről-egyig maga nem olvasta át, másokat használt erre, mert a munkafelosztás elve az irodalomra is alkalmazható, mit azonban másnak nem lehet tenni, csak önmagának, azt el sem mulasztá; mint egykori miniszter az igazgatásban 's pénzügyekben teljes gyakorlati nézetekkel bírt, de nem a hadtudományban; a consularatus 's császárság történetét pedig stratégiai 's taktikai ismeretek nélkül nem lehet írni. Thiers e végezt Jominiohoz, a mesterhez, akart utazni Pétervárra, de szerencsésjére Párisba érkezett, 's ő az alkalmat használva, azonnal lezárta a leveleket; hogy pedig a csaták leírásában hibát ne kövessen el, sorra látogatta meg a csatamezőket, 's leírásukat a hely színein eszközölte. Ezen okoknál fogva munkájában minden, legyen az igazgatási rendszabály, bankügy vagy harc, oly világos, könnyen felfogható, eleven 's szemléltethető!

A consularatus 's császárság története, folytatása a forradalom történetének. Thiers előbbi munkájában azon eszmével végzi be előadását, miszerint a forradalom Franciaország szabadságának alapját veté ugyan meg, de hogy a forradalom alatt szabadság nem létezett, hanem annak még csak jönni kell. Szabadság és rend oly fogalmak, melyek egymást kiegészítik 's azért saját lényegökben egymás nélkül nem léteznek. Szabadság és jog csak ott állhat fen, hol azt felsőbb hatalom védi, biztosítja; e védelmek 's biztosításnak eredménye a rend: szabadság rend nélkül despotismus. A forradalomban a szabadság győzött, de nem vala könnyű a rendet helyre hozni. Mihelyt a rendszer a monarchia, hierarchia 's aristocratia teljes megbukása után szükségtelemmé vált, a mérsékletű párt felülemelkedett ugyan, mert a nemzet az élet 's vagyon örökös bátortalanságát elúnta, a forradalom véres menetében valamennyre megállapodott: de az államalom hatalma oly annyira megsemmisült 's a belső szétbomlás oly teljesnek mutatkozott, hogy a directorium képtelen volt a rendet helyre állítani. Vessünk egy pillanatot Franciaország állapotjára a consularatus előtt. A főlégségi nép győzött 's mindenek felett nem örömet adóztott; a helyhatóságok, fölök választatva, nem igen merték szorítani, a helyhatóságoknak pedig a kormány hiába szólt, alig hallgatták félfullel. A republicának pénze, hitele nem volt 's a mellett kül- 's bel-háború dühöngött, melynek a directorium ily körülmények közt nem vehetett véget, 's mivel nem vetett, mivel képtelen volt a bel- 's külbékét 's rendet visszaállítani, megvetés tárgyává lön.

Igy álltak a dolgok 18 brumaire előtt. A francia nép elunván az örökös háborgást, békét 's rendet ohajtott minden áron 's önkormányzati tehetségében minden pillantás azon férfura fordult, ki Olaszországot 's Egyiptust meghódította, az utolsó országából most rögtön köztük termelt. Ez volt azon percz, melyben oly hadi 's igazgatási lángész mint Napoleon Bonaparte mindenhatóságra vergődhetett. Szepepe, mely egyébiránt lelkületével összhangzott, valóságos társadalmi szükség volt. A francia társadalom tudnivalik teljesen desorganisált állapotban tengett, trón 's oltár fel volt forgatva, a nemesség kiüzve, pénz sehol, ellenség mindenütt. Ezen társaságot tehát reorganisálni, rendezni, belsőben kibékíteni, a kül-ellenséget meggyőzni, a pártokat megszüntetni, pénzt, hitelt szerezni kellett: oly dolgok, melyeket minden forradalomban csak fegyveres erő 's nagy hadvezér teremthet, legyen neve Cromwell, Bonaparte, Espartero vagy Narvaez. És ezekről szól Thiersnek eddig megjelent 3 köteté, a Consularatusnak három első évet foglalván magába, kétségekívül a legdicsebbet nemesak Napoleon életében, hanem Franciaország történetében is. — (Folytatjuk.) Szontagh Gusztáv.

AUSZTRIA.

(Iparmükiallítás.) — Első levél. — Bécs, június 2án *).

„Az ausztriai iparmükiallítás, mely jelenleg Bécsben nyitva áll, számos, közel 's távolról jövő idegent esalt e székvarosba, hogy részt vehessenek azon nemzeti ünnepélyen, mely a birodalom iparosait oly élénk mozgásba hozta. E mükiallítás a társaság minden osztályának, idegenek ugy, mint belföldieknek, figyelmét nagy mértékben érdemli. De hogy annak jelentősége 's becsé kellőleg méltányolthassék, nem elég a felületen megállapodni, 's csupán a külfényt szemlélni, sem az első benyomás vakító bámulatától elragadtatni. Sokkal tovább kell haladni; be kell hatni a kormány szándékába, megfontolni az eszmét 's indokokat, melyek a kormányt vezérelték, 's mindenek felett azon módot, melylyel imez eszme az ipariüzök által fogadtatott, valamint a buzgalmat is, melyet kifejtettek, miszerint méltólag használhassák az alkalmat, mely nekik nyújtatott, hogy fáradásaik eredményét közbizárat alá bocsáthassák.

A kormány tudja, mily fontossággal bír a műipar a nemzeti élet kifejlésében, figyelemmel kíséri annak minden mozdulátát, 's a gyárosokban azon erkölcsi érzetet 's a haladás azon szeretetét igyekszik fölébresztetni, mely a műipar csatamezején a győzelem nélkülözhetlen föltétele. Ilyu, 's a

tapasztalatlanság botlásától alig megszabadult műiparunk, becsének öntudatát kezdi érezni, 's buszke arra, hogy egész egyetemében, az idej mükiallításban oly méltólag képviselve, a par excellence aristocratiai monarchia kebelében, magának oly becsültetést 's figyelmet vívott ki, milyet az elkülönült törekvések alig szerezhetek volna, 's mely a műiparban legnagyobb előmenetelt tett nemzeteknél is csak napjainkban éretett el.

„A bécsi mükiallítást igen rövid időköz választja el a parisi 's berlinitől; a kiállított tárgyak csekély különbséggel szinte majdnem ugyanazok, 's csupán a gyártás kisebb vagy nagyobb tökélyében különböznek. És mégis mennyire különbözzenek e mükiallítások egymástól azon benyomás tekintetéből, melyet a lélekben előidéznek. Legentül 's Goldenberg urak Berlinben már elismerték; Franciaország bécsi küldöttei pedig hasonlólag elismerendik azt.

„Párisban egy hatalmas 's homogén elmékből álló népek, mely századok óta megszokta a divat, fényűzés 's izlés (goût) szabályait terjeszteti, készítményeit 's tökéletes alkalmazását a művészet 's tudomány fölfedezésének a műipar haladására, szemléltetik.

„Berlinben halmozata a készítményeknek Németország minden vidékeiről áll szemünk előtt, egyesítve a nemzeti-egyetemes köteleke által, hogy megmutassa, mit vihet végbe a komoly 's türelmes német munka, mely kénytelenség 's az idegen remekművek 's mintákkal versenyvág által ösztönözötték.

„Bécsben más benyomás; a birodalom tartományai földhelyzet politika 's erkölcsi tekintetben elvén különbözőve helyzetök, alkotmányuk 's műveltségökre nézve ninesenek egy, homogén nemzetiség képesséivel egyesítve. 'S tán azt gondolja ön, hogy e különböző elemekből alkotott állapotban, melynek kincstárai hosszú háborúk által kimerítettvén, csak most állítanak lábra, hol a műipar kora nem időse az utolsó harminez éveknél, annak haladása nem lehet kitünő sem változatossága, sem terjedelmére nézve? Egy séta a kiállítás termeiben elég lenne ön csalódását eloszlatni, elismervén egyébiránt a hasonlíthatatlan francia, főleg a parisi műipar felsőbbségét, hol divat 's izléstől van szó.

„Sőt mi több: az ember kérdi magától, micsoda emeltyük tettek magzása e gyors előmenetel létesítésére, melynek ragyogó nyomai itt minden lépten meghatják a szemeket; az ember kérdi magától, hol fog ezen, az idegenek előtt még oly kevésse ismert 's méltányolt műipar kifejlése megállapodni, ha a béke kedvező befolyása nem szünik meg növesztetni a forrásokot, oda vonni a tőkét, sokasítani a gőzhajókat 's vasutakat, 's végre siettetni jövőre elkerülhetlen összeköttetésünket a külfölddel, 's nevezetesen a kelettel?

„Az ausztriai műipar kifejlésének okai természetesk 's könnyen feltalálhatók; a kormány sok ügyességgel vette azokat munkálta. A tartományok kedvező helyzete némely külön műiparágok kifejlésére, a termékeny föld, a lakosok alkalmazatos volta, tartós béke, a birodalom tartományai közt jelentékeny mennyiségű termékek kieserelése, bőles 's szilárd törvényhozás, mely az ipar 's kereskedés szükségét állítja 's minden erői egy közös cél felé irányoz: ime ezek azon okok, melyek meglepő eredménye szemünk előtt elterül. (Vége köv.)

KÜLFÖLD.

NAGYBRITANNIA. A felsőházban június 16kán az Aberdeen lord által sir Henry Pottinger részére indítványozott 1500 ft sterlingi évi nyugdíj, egyhangulag megadtatott. Egyedül Ellenborough lord jegyzé meg, hogy midőn sir H. Pottinger érdemei elismertettek, a sereg 's hadihajók legényének 's tisztjeinek példatlan feláldozásukat, erélyüket 's vitéségüket, mit Chinában tanúsítottak, egykedvűleg venni nem méltányos. A chinai eredmény nem egyedül békés meggyőzés, hanem fegyveres műve. Sajnálja jelesül, hogy sir W. Parker admirál, ki a chinai táborozást rendkívüli ügyesség 's sikerrel vezérelt, még semmi nyilvános jutalomban nem részesült. Haddington gróf az admirális első lordja, válaszóla: mikint a sereg 's a flotta megnyerék a parlament köszönetét; jelesül sir W. Parker a bath-rend nagykeresztjét, baronet címet 's kormányzást a közepentgeren. Ellenborough gróf: nem becsület rendelőt szolt, miknek becsé nagyobb részt csak képzeldésben fekszik, hanem pénzbeli jutalmazásról. Ezután a ministerium részéről a maynooth-bill harmadszori felolvasatása indítványoztatott, mi ismét élénk vitára nyújtott alkalmat. Campbell lord magasztalta a rendszabályt, mint előre vezető lépést azon igaz uton, melyen a kormány jobb elhatározását szemléli, miszerint az irkatholikusokkal többé nem mint „vér, nyelv 's hitben idegenekkel“ (Lyndhurst lord egykori kitétele), de mint hasonjoguakkal bának a protestánsok irányában. Kívánja azonban, hogy a maynooth-segély az irprotestans statusegyház ezen „a kereszténység 's az egész politika történeteiben legképtelenebb 's udvtelenebb intézet“ feleslegéből vétessék. Ellenben a llandali püspök (Dr. Copleston) a bill félretételét javasolván, azt a status 's egyházi alkotmány atyagylkosságának mondá. Ellenborough lord a rendszabály mellett lévén, rá nem állt ama javaslatra, hogy a statusegyház a r. kath. egyház felségelése kedvéért jövedelmei egy részétől megfosztassék. Ily javaslat nemesak a bill, de az ország békéjére nézve is veszélyes. Shrewsbury a kath. gróf, a kormánynak köszönetet szavazva, védelmezé a maynoothban fenálló nevelési rendszert. Newe a st. l. herezeg kérdé elébb, igaz-e, hogy egy jezsuita engedelmet kért a kormánytól a Malta szigetén kath. iskola alapítására? (mit Stanley lord igenelvén, azon megjegyzéssel, hogy Maltán a nevelési intézetekre nézve nagy hiány uralkodik) szónok a billt ostromlá, mert lelkiismeretes meggyőződése szerint, a r. kath. tan status általi támogatása büntetést érdemlő vétek volna. Wellington h. védszárnyai alá véte a billt, tiltakozott azon vélelmény ellen, hogy az más rendszabályok előfutója. Magában áll az, minden összefüggés nélkül az Irlandra vonatkozó egyéb

törvényjavaslatokkal. Nevezetesen a kormány a kath. egyház adományozásáról nem gondolkozik sem az ir statusegyház szétदारabolása 's károsításáról, melynek épségeért nemesak ő felsége koronázási esküje, a felső 's alsóház tagjainak letett hite, hanem az 1829diki kath. emancipatio actája kezeskednek. Bredalbaue marquis, Winchelsea 's Clancarty lordok ellenzettek; Wicklow 's Chichester grófok, nemkülönbén Brougham lord 's Lansdowne marquis pártolák a billt. És a harmadszori felolvasatás 181 szóval 50 ellen (ministeri többség 131 voks) megtörtént.

Az alsóház sok időt előlt Roebeck serelem felett, ki J. P. Somerst (ir 's O'Connell barátja) kiválság-törséről vádoló, mert egy parlamenti nyilatkozásért párbajra litta ki. Ashley lord, sir R. Peel (ki egyébkint egykor maga is akart vini O'Connellel) 's Hume azt mondák Roebecknek, miszerint bámulják bátorságát, hogy a kihívást visszautasította; sir G. Grey azonban megjegyzé szárazon: hogy ha a tisztas tagtárs oly békességes érzelmel táplál, jövendőre jobban tartsa féken nyelvét. A ház tetszéssel fogadá ezen megjegyzést. Végre Somers visszavette Roebeckhoz irt levelét 's ezzel a bajnak vége szakadt. O'Connell Dániel megjelenése igen nagy figyelmet ébresztett, ki az ir collegiumbill feletti bizottmányi jelentés behozatalakor fölig-meddig személyeskedő szóvitába ereszkedett Colgouhonnal. A sir R. Peel indítványozta sir H. Pottinger nyugdíjára szavazás nélkül helybenhagyatván, egyedül Williams vélekedett akép, hogy sir H. Pottinger nyugdíjra még fiatal 's jobb lenne őt statushivatallal megjutalmazni. Az ir bankbill is szavazás nélkül, de azért nem minden ellenmondás nélkül, O'Connell, Smith, O'Brien 's némely más ir tagok részéről olvastatott fel harmadszor.

Június 17kén az alsóházban Buller 18 javaslatot terjesztett elő a Neuseeland gyarmatnál gyakorlott eddigipolitikára nézve. A gyarmat hajdani 's n.ostani viszonyainak kimerítő áttekintését adván, jelen balállapotát a kormány-nak róta fel bünül, mely fonák rendszabályai által a neuseelandi társaság legjobb szándokait megghiúsítá, melynek a gyarmat javára saját érszényéből tett kiadásai 300.000 font sterlingre ragnak, a nélkül, hogy azért csak egy hold föld adatolt volna neki. Szónok különösen azt lobbantá a gyarmatminister szemére, hogy felvállalt köztelmeit nem teljesíté. Végre indítványozta, hogy a ház, javaslatainak megfontolása kedvéért bizottmányt alakuljon át. A tanácskozás 18dikára halasztatván, még ekkor sem fejeztetett be. Howick lord egy vélekedék, hogy képviselői rendszer behozatala legjobb gyógyszer volna a Neuseelandban létező bajokra. A tanácskozás ismét elhalasztatott. — Június 19én

Buller indítványához több szónok szólván, sir J. Graham is elismeré, hogy a gyarmat jelen állapota több okoknál fogva szomorító 's bajos, 's hogy az ottani sereg megkezesporitandó. Ezután a minister fejtegeté, mikint szándékozik a kormány eljárni azon föld védelmezésében, kijelentvén, hogy az ottani gyarmatok helyhatósági rendszert nyerne, hanem képviselői alkotmány behozatala nem korszerű. Végre reményét fejezé ki a minister, hogy Buller indítványa, a ministeri politika méltatlan dorgálását foglalván magában, el fog mellőztetni, mi 223 szóval 172 ellen meg is történt.

FRANCZIAORSZÁG. A pairkamrában több napig vitakoztak a követkamráról ájtott takarékpénztári törvényjavaslat felett, melynek célja a kincstárt azon zavartól, melyet a nevezetesb visszafizetések okozhatnak, biztosítani részint a bevétel maximumának megállapítása, részint annak állandó adóssággá változtatása által, mihelyest annyira megszaporodik, hogy legalább 10 fr. kamatot hoz be. — Bouillet, ezen intézet meleg barátja, attól tartott, hogy ezen korlátozások rossz vért okoznak a dolgozó néposztályokban, felbontják vagy meglágyítják azon hasznos köteleket, melyel a magán-bátorság a statushoz van kötve, mely jelenleg a takarékpénztárakban kegyuraságot gyakorol a szorgalomra 's ebben hatalmas eszközt bírja a rend, erkölcsi 's törvény hódolatának. Ezen aggályt d'Argout gróf nem osztá, megjegyzése szerint 1832ben a betett összegek 10 millióra ruktak, most 400ra 's két év alatt 600 millióra ragnak, erre nézve azonban szükség némi változtatást tenni, mi a jelen törvényj. által a takarékpénztárak jótékonyágának megzavarása nélkül, elérhető. Ezen intézet történetét Ch. Dupin báró több adattal gazdagítá. Szerinte 1830ban csak 12 takarékpénztár létezett 6 millióval, most 450re megy száma 397 millióval, 's csak 1841 óta, a jelen ministerium alatt, 215 millióval növekedtek a betételek. A takarékpénztárak körül főérdemet szereztek magoknak Duchatel 's Guizot, Roy gróf, mely nekik 1827ben kinyitotta a közkincstárt, 's la Rochefoucauld-Liancourt hg, ki első elnöke vala a parisi takarékpénztárnak 's ezen hivatalt egy Franklin magos érzelmei 's nemeslelkűségével vezeté. A hg maga is birt takarékpénztári könyvecskével, időről időre betett 's kivett pénzt, nem maga — mert ő 100.000 fr. kamatnak ura volt, — hanem egy szegény néber számára, kinek tékozló férje volt. Hasonló módon használja eszközül a takarékpénztárakat több magos állásu személy, titkos jótékonyág gyakorlására, avagy gyermekeik 's háziembereiknek a takarékoságbn példaadásra, egyes egyének jövendőjének biztosítására, kiknek sorsa szívükön fekszik. Azonban sok személyt a társaság magosb köreiből nemesak jótékonyág füz össze a takarékpénztárakkal — sokan saját számolásuk 's szükségükre tesznek be — különösen az ügyvédi karból, kik közül 15—20nak roppant jövedelme van, míg 500 más 's ezek közül vagy 300 olyan, ki ügyködésre még nines feljogosítva, vesz részt a takarékpénztárnál 's nem igen nevezetést, betételek középszámmal a teher, viz, szén-hordókénál csak 11 fr. 's 62 cent. magasabban állván. Így tette le 80 parisi művész megtakarított vagyonát a takarékpénztárba, sokan az ugynevezett értelmes, szabadelvű osztályokból, minők a tisztviselőség, irodalom, tudomány, ne-

*) Közlendők veltük érdekessége miatt e levelet a francia „La Presse“ című lapból. — Szerke.

velés, gyógyászat. A párisi takarékpénztár kimeríthetetlen hartzér, a katonák között nincs kevesebb betevő 1416nál, és pedig ezek nem mind közlegények és altisztek, hanem találkoznak közöttük hadnagyok is, főhadnagyok, kapitányok, zászlós parancsnokok sőt ezredesek, egyedül azon egyszerű okból, mert a katonai állapot vagyonszerzésre nem alkalmas. A takarékpénztárak korlátozását azonban a kincstár javára szónok nem találta motiválnak, mert az 1837ki crisiskor is, midőn a párisi kincstár 9 hónap alatt 3,130,000 fr. vala kénytelen visszafizetni, a vidéki betételek 4 1/2 millióra mentek 's az 1840ki crisiskor pedig a betétel mindig felül haladta a kiadást. Lacave-Laplagne pénzügyminiszter állítása szerint a politikai aggodalmak sokkal nagyobb mértékben hatnak vissza Párisban a takarékpénztárakra mint a vidékeken. Kérdő, hogy a kormány is köteleztetni fog-e mint a bankházak, hogy kibocsátott jegyeinek 1/3-át mindig készpénzzel fedezze? Minél örvedetesebb a takarékpénztárak gyümölcse, annál több gondot kell fordítani minden becsusztott visszaélés elmulasztására. — Végre a törvényjavaslat nagy szótöbbséggel módosítlanul elfogadtatott.

A következőkban Sebastiani tábornagy jelentést terjesztett be a tengerierő növelésére szándéklott 10 millió felel. — Egyébkint mind a két kamra működése lakadlan húzódik ezéjra felé. A paireknél június 20k és 21dikén megint nem voltak elegendő számu tagok jelen. A houboni palotában (hol a követek gyűlnek össze) a tengerészeti budget felett kissé élénkebb vita kezdődött. A tengeri erő állapota, daczára annak, mi legközelebb az angol parlamentben dicseretere mondatott, több oldalról mindennek inkább, mint fényesnek találtatott, sőt Mackau báró miniszternek szemébe mondatott, hogy a hadihajóesereg a restauratio idejében 's Chabrol igazgatása alatt sokkal jobban volt elrendezve, noha akkor a tengerészeti budget 68 millió most 120 millióra rug. A bizottmány is emelt ily pamaszt. La crosse indítványa, miszerint az 1846iki ország-

gyűlés kezdetén kimerítő számadási jelentés terjesztessék a kamrák elibe a tengeri erő, hajólegénység, a hadihajók, hadi-élelemtárak, fegyvertárak és hajóépítményekről — ellenmondás nélkül elfogadtatott.

SCHWEICZ. Az „Extrablatt zur Staatszeitung der katholischen Schweiz“ dr. Steiger megszökéséről ezeket közli. Junius 19 és 20dik közti éjjel megszökött dr. Steiger Robert. A véghezvitt vizsgálatból kitetszik, hogy a szökést Kaufmann tartomány-vadász őrmester, Birrer káplár és Hoffmann tartomány-vadász segítették elő. Mind a három ellílt. Más társaknak is vannak nyomában. Az ústörönybani katonai-őrség mit sem vett észre. Steiger börtöne reggel 6 órakor zárva találtatott. A vizsgálatkor kitűnt, hogy a börtönből egy nyílás vezet. Innen Hoffstetter szenapadlására juthatni. Tizenegy óra tájban reppent ki a végigkapu két lovas kocsit. Így szökött meg Steiger börtönből a mezesketett örök hitszegése által, azonban érdemlett sorsát ezen bűnös mégis 's nem sokára elrendi. A rend elleneségi diadalmaszkodnak ezen esemény felett, azonban majd torkukra forr! — Az „Edgenösische Zeitung“ szerint ezen szabaddalási tervet Steiger maga koholá már közel egy hónap előtt. A terv kivételét így írja le. A fogolyor elvégezvén utolsó örkerülését. Steiger börtönt az őrmester tolvajkules által kinyitotta 's a fogolyok tartományvadász egyenruhát adt 's aztán ő, a káplár és a fogoly két lépésön felmentek, 's innen egy nyílason a börtöntoronyból egy szomszéd épületre értek. A káplár aztán visszatért és a vadászszal őrhelyén maradt a felváltási óráig. Steiger ellenben 's kísérete minden baj nélkül értek azon épületről az utcára le, mintha örkerülést tennének, 's iramlottak az udvarkapu felé. Utközben szemközti jött velök az örkdő tiszt, ki örkerületét végé 's szót váltott az őrmesterrel, míg Steiger sebesen tovább haladt. Az őrmester utána kiáltotta, hogy ne siessen, mire ő halkabban lépett, míg az őrmester utólért. Később a postahivatálnál az ör mellett mentek el, kinek az őrmester szemé-

lobbantá, hogy egy elment őrzőjót nem szólított meg kellőleg. Erre az ör elkialtá magát, Wer da! Az őrmester: Patrull! Az ör: „Patrull vorbei!“ 's az őrzőjót tovább ment és szabad vala, mert innen egy duló uton könnyen érte el a zürichi utat, hol az oroszlan emléknél egy szinben három elrejtett kocsit várakozott. Ezek közül kettő azonnal elment Steiger és barátival, kik reá itt vártak és az őrmesterrel. A harmadik elhozta a káplárt 's kíséretét 's a t. — Úgyanezen újság szerint Luczern város mind két nemű radicaljait ezen esemény roppant öröme deríté.

A három tartományi vadász zürichi lapokban közli azon bucsúiratot, melyet a luczerni rendőrségi igazgatóságához intézett. Kikelnek ok abban ama szemrehányás ellen: mintha kötelesség-ellenleg eseelekedtek volna. Steiger halálra ítéltetése csak az előbb történt alkotmány-sérelemnek — a jenzinák behivatásának — következtése. Ok megkegyelmezés után vártak, de a mint megtudták, mikint Steiger egy szomszéd tartományba küldetnizsándékolatuk rövid idő mulva bekövetkezendő halálra, meg akarák őni ily emlékeztetői Luczern történetét. Ezután így végződik az irat: „alólirottak egyike Kaufmann őrmester 1845ki jan. 11ől már három kormányt szolgált híven 's becsületesen, 34 év alatt soha sem korholták. Mindig pontosan teljesíté kötelességét. Birrer káplár szinte ily híven szolgált 16 év óta... Mi s z a b a d m e g g y ö z ö d é s b ő l tettük ezen lépést. Luczernben nincsenek semmi bajtársaink. Ne is tegyenek nyomozást. Fáradságuk hasztalan volna. Azért mondjuk ezt, hogy hasztalan üldözésnek senki ne legyen kitéve. Reméljük, hogy bennünket a szabadelvű Schweicz megbecsül 's szükség esetében az üldözések ellen megóvalmazand.“ —

Gr. Dessewffy Emil vezérlete mellett szerkeszti Szennyey József. (Szerkesztőségi szállás urirtca Hováthház 450d. sz. a. 1. em.)

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK.

(875) **Árlejtési hirdetmény.** (2, 3)

Legfelsőbb helyen helyen hagyott tev és költség előirányozás szerint magy. Pecska kincst. mezővárosában egy nagyzerű vendégfogadó építtetni fog, egy mindazonáltal, hogy az idén még az istállók és kocsiszínek. 1846dik éven pedig az épület elkészíttessék; az uradalom csak a téglát, homokot és fát és annak oda fuvarozását ajánlja, a többi anyagokat, u. m. meszet, szeget és cserepet, nemkülönbön a napszamosokat, és többi fuvarozásokat a munkánál a vállalkozónak engedi át; ezek szerint:

a' kömüvesi munkáért	3214 ft 32 1/4 kr.
napszamosokra	1469 ft 30 kr.
mészért, és annak hozatala 's beállítása	1674 ft —
az állások 's eszközök rongálása és annak hozatalára	345 ft 30 kr.
a' kömüsző munkára és annak ideszállítására	1153 ft 12 kr.
az ácsi munkára	1017 ft 46 1/4 kr.
napszamosokért	19 ft 20 kr.
szegekre, kutterek-készítésre és vasalásra és legények fuvarozására	96 ft 37 kr.
a' cserépfedő munkára kivántató mészre és napszamosokra	144 ft 23 1/4 kr.
cserépre és annak hordására	681 ft 32 kr.
asztalos-munkára és annak hozatalára	1045 ft 46 kr.
lakatos-munkára és annak hozataláért	1096 ft 33 kr.
kovács-munkára és annak hozatalára	404 ft 2 kr.
üveges " " "	176 ft 36 kr.
bádogos " " "	395 ft 22 kr.
festő munkáért és annak hozataláért	460 ft 50 kr.
vas-kemenczékre 's azok hozataláért	425 ft 40 kr.
Összesen	13,815 ft 12 kr.

előirányoztatva levén; az árlejtés 1845. évi július hó 8kán reggeli 9 órakor O-Aradon az ottani k. kam. számtartói iródban tartatni fog. Utóbbi ígéretek el nem fogadtatnak. A részt venni kívánók vagyonuk és erényük felől, nemkülönbön hogy tökéletes műértők, magokat kellően kimutatandják, és a' 10 száztól bänömpézt előre letenni kötelesek. A' többi feltételek addig az aradi kir. kam. építési és a' pécskai k. k. tisztartói hivataloknál megtekinthetők. — Pécskán, majus 30kán 1845.

(874) **Birói árverés.** (1, 3)

Tek. Sáhgy László urnak osztályos pörbéli ítélet következtében Dormánd helység határában zár alá vett 38 és szükség esetében több hold szántóföldje f. 1845. évi július 31kén a' helyszínen árverés útján el fog adatni **Berez Ferenc és Okolcsányi Gusztáv** mint végrehajtók által.

(876) **Hirdetmény.** (1, 3)

A' nagymélt. m. k. udv. kincstár rendelése következtében ezennel közhírré tétetik, hogy ő felsége a' bási királyi Ferenc-eszornit a' zombori k. k. igazgatóság kormánya alá helyhezetteli, 's e' végett az utóbb nevezett hatóságához egy ideiglenes tollvivőt, egy számlót, 's egy szinte ideiglenes díjas gyakornok, állomást felállítatni legkegyelmeseben parancsolván, — kik ezen hivatalokért folyamodni kívánnak ebből kellőleg ellátott folyamodványaikat legfellyebb folyó évi augusztus 16ig a' nagymélt. m. k. udv. kincstárnak benyújtani, 's azokban magokat, valamint elmebi li tehetségeiket, ugy eddig tett szolgálataikat kimutatni tartoznak; a' folyamodók egyszerűsind arra különösen figyelmeltetvén, hogy a' tollvivői állomásnak betöltésekor azon egyének elsőbbség fog adatni, ki egyébkénti hasonló tehetséggel mellett, technikai kiképezését bebizonyítandja. Az érintett hivatalokkal követező eszontdel járandóságok vannak összekapcsolva, ugymint: a' tollvivői állomással 500 fnyi fizetés és 100 fnyi lakbér, továbbá természetnyekben 25 p. mérő kétszer-buza 's 10 öl tűzi fa, — a' számlóli állással 350 fnyi fizetés, és 60 fnyi lakbér, természetnyekben pedig 20 p. mérő kétszer-buza, és nyolcz öl tűzi fa, — a' díjas gyakornokli szolgálattal 200 fnyli segélypénz.

(851) **Előfizetési felhívás a 'Pressburger Zeitung'-ra.** (3, 3)

Bei dem Herannahen eines neuen Halbjahres empfehlen wir unsere Pressburger Zeitung und Pannonia, welche Blätter Politik und Belletristik zugleich in einem Masse umfassen, wie sonst kein deutsches Blatt in Ungarn. Leitende Original-Artikel über die Tagesfragen, Comitatsberichte, die Zustände der k. Freischieße, Neuerungen im Fabriks- und Oekonomiewesen, Bursen- und Früchtencourse, auswärtige Ereignisse, und was sonst in den Bereich eines politischen Zeitblattes gehört, wird in der Pressburger Zeitung schnell, fasslich und gründlich vorgelegt. Zudem finden sich daselbst die amtlichen Anzeigen, einwechselgerichtlichen und Privatannoncen. Die Pannonia behauptet würdig ihren Platz als ein Unterhaltungsblatt, als ein reichhaltiges Lesemagazin voll anregender, vergnüglicher und pikanter Original-Artikel — Wir empfehlen diese Zeitschriften als die durch das Aufhören des „Hornök“ einzig in Pressburg herausgegebenen, und zugleich, da die Ofner-Pester Zeitung zu erscheinen aufhört, als ein Organ deutscher Zunge, welches, ohne Rivalität, oder Verkleinerung der Bestrebungen Anderer, mehr als Ersatz dafür bietet, und den Interessen aller Städte und Leser in mannigfaltig belehrender und amüsanter Weise entspricht. Wir werden von neuem alle Kräfte aufbieten, um den Anforderungen im Gebiete der Politik, der Tagesereignisse, der Kunst, Literatur und Mode zu entsprechen. **Adolf Neustadt**, Redacteur.

Preis der Pressburger Zeitung sammt Pannonia in loco 5 fl. C. M. Pr. Post mit gedrucktem Couvert 6 fl. C. M. halbjährig. Modebilder jede Woche Eins kosten extra 2 fl. C. M. Magyar nyelvben int hirdetvények is elfogadtatnak.

Tulajdonos: Borsos Márton. — Nyomatja Landerer és Heckenast Pesten.

(866) **Birói árverés.** (1, 3)

Romhányi Mihály ur részére, Szűcs Pál pátyi lakostól 1840 v. ft 's járáleki kielégítése végett váltói marasztás folytán elfoglalt, mintegy 280 akó 1842., 1843. és 1844diki lefejtett fehér bor, horodokkal, 's szükség esetében egy szellő-báz is kőpinczével folyó évi július 20kán Pátyon ns. Pest megyében a' helyszínen árverés útján készpénzért eladatni fognak. Költ Pesten, június 20kán 1845. **Urbanovszky Justin** végrehajtó szolgabíró.

(881) **Birói árverés.** (1, 2)

A' pesti e. b. váltószék határozata következtében f. 1845. évi július hó 4dik 's következő napjaiban, helyben Leopold-utczal 213dik szám alatt levő ház első emeletében, a' szokott árverési órákban különféle butorok, váltókövetéletek, arany 's ezüst nemiek, fehér ruha, 's öltönytárolak fognak közárverés útján eladatni. — Költ Pesten, július 15ő napján 1845. **Kornis Károly** váltótörvényszéki végrehajtó.

(870) **Birói árverés.** (3, 3)

Folyó évi július 4kén d. e. 8-kor ns. Pest megyében kebeleztett ürdből pusztán több rendbeli lábas jószágok birói foglalás következtében árverés útján el fognak adatni. **Szeles József**, végrehajtó szolgabíró.

(867) **Birói árverés.** (3, 3)

Perlaki Somogyi Ferencz ur eszötönegéhez tartozó sz. kir. Pest városában levő, nevezetesen József elővárosban statio-utczában 549. sz. alatt 2575 [] ölből, — tavaszmező-utczában 834. sz. alatt 2752 [] ölből álló, nemkülönbön szőlőkert-utczában 740. sz. alatti pusztá fundusok f. é. augusztus hó 21dik napján reggeli 9 órakor a' fentnevezett ns. város telekhivatalában, továbbá ugyanezen eszötöngéhez tartozó sz. kir. Buda város határában levő mártonhegyi 1/4 1/8 szőlő ezen ns. város telekhivatalában f. é. augusztus hó 22dik napján reggeli 9 1/2 órakor, a' eszötölielt választmányi határozata következtében, árverés útján és pedig a' szőlő becsúron alol is el fog adatni. Költ június 25kén 1845. **Nedeczky Sándor** tömeggondnok.

(877) **Váltó iránti felszólítás.** (1, 3)

Braun Lajos folyamodása következtében ezennel közhírré tétetik, miszerint egy Pesten 1844iki november 18kén 105 p. ft 28 kr. iránt saját rendelkezéte folyamodó által kibocsátott, következő pesti József vásárcor Pesten fizetendő, Nagy Zsigmondra intézett 's általa elfogadott váltó eredetileg elvezett, — minél fogva az illető váltó birtokos felszólítatik, miszerint magát a' mai naptól számitandó 45 nap alatt e' váltótörvényszék előtt jelentse be, különben az érdekelte váltó megsemmisítettnek fog kijelentetni. Költ Pesten a' kir. e. b. váltótörvényszék 1845. évi június 19kén tartott üléséből.

(878) **Váltótörvényszéki sommás végzés.** (1, 3)

Konez Jánosnak, kinek tartózkodási helye nem tudatik, ezennel tudtul adatik, miszerint ő az ellene Korn Károly által napon 7627. sz. a. beadott keresetlevelére a' pesti kir. e. b. váltószék által hozott sommás marasztaló végzés következtében köteles 300 p. ftot, ezen öszvegenek 1843. évi július 21. napjától járó 6% kamattal felperesnek, 's 4 p. ft 30 kr. munkadíjt a' felperesli ügyvédnek f. évi auguszt. 15ő napjáig, a' felperes kezénél kézi zálogkérv levő 2000 v. ftos kötelezvényének különben eladatása terhe mellett, lefizetni; egyébiránt védelmére Kis Zsigmond v. ftos kötelezvényének kinevezetik. Költ Pesten az e. b. váltószék 1845. június 27dik tartott üléséből.

(880) **Váltótörvényszéki idézés.** (1, 3)

Walder Salamon aradi lakosnak gróf Haller Ferencz erdélyországi lakos, mint alperes ellen indított 1600 p. ftot tevő váltóperében e' f. évi majus 5kén 866. sz. a. költ idézési végzés alperesnek törvényszabti uton megküldötven, mintán folyó hó 23-ig, mint az e' végre kitézött hatánapig, válasz nem érkezett, nevezett gróf Haller Ferencznek ezen k. váltótörvényszék előtti megjelenésre a' Vtk. II. r. 213. §hoz képest f. évi július 8kának délelőtti 10 órája üzetvén ki, e' hatánapra ezennel idézetik. Költ az aradi k. váltótörvényszéknek 1845. évi június 26kán tartott tanácsüléséből.

(876 1/2) **Haszonbérlet.** (1, 3)

A' Hajdu-városok kir. 's más haszonvételeik, u. m. korcsmák, mészárszékek, vá ári jövedelmek, boltjak és szárazalmak 'stb. f. évi november 11ől kezdve három évre közárverés útján haszonbérbe adandók. Az árverések tartatni fognak Bözörményben az ottani haszonvételekre nézve f. évi auguszt. 4kén, Nánáson 6kán, Dorogon 7kén, Hódházaon 8kán, Szoboszlón 13kán, Vámosperesen augusztus 15kén. A' feltételek mindenik városban előre megtudhatók a' közönség házánál. Ezen árverésre tehát a' haszonbérleti szándékozók, szükséges bánatpénzzel ellátva, meghivatnak.

(873) **Honth megye t. cz. közönségét érdeklő hirdetmény.** (1, 2)

Alulirt az Ipol vizén álló Letkési hidnál épülteffa-kereskedő-t nyitván meg, azt a' t. cz. közönség pártolásába azon oknál fogva is ajánlati bator: mintán jutányos ár mellett még azon kedvező körülmény használat is ajánlkozik, hogy az áltálval lejtő szekerek visszafuhr gyánant azt mérsékelte árért tovább szíttandják. **Luczenbacher.**

(856) **Csözület.** (2, 3)

Szatárnémeti sz. k. városban a' rom cath. 15ő nemzeti iskola tanítószáza, mely 160 pengő forint fizetéssel, 40 pengő forint szállás-pénzzel, 8 öl tűzi faval van egybekötve, folyó iskolai év végével ürosségbe fogván jóni, az azt elnyerni kívánók f. é. sept. 27éig lehető maguk jelentésére felszólítatnak. Költ Szatárnémetiben 1845dik évi június 7kén tartott tanács gyűléséből.

(858) **Haszonbérlet.** (3, 3)

Az alapítványi czeplődi uradalomban több haszonvételek jelenen a' bor- és pálinka-mérésli jog, — a' belső nagy vendégfogadó, nemkülönbön a' szőlőket, pesti és körösi országutakon fekvő vendégfogadók, — kecskési csarda, szántóföldek és kaszállek, f. évi július tkén Czeplődiben tartandó árverésen f. évi november 1-től számitandó hat egymásutáni évre a' legelőbbit ígérőknek, haszonbérbe ki fognak adatni.